

דין השווי בטענת כלים

יצאו כלים למה שהן

שבועות מ' ע"ב, "והאמר רב ענן ... למה שהן"; רש"י על אתר

"כסף או כלים" ודבר חשוב

כיצד דורשים הפסוק, ומה משמעות אותה דרשה (או דרשות)

שבועות לט ע"ב, "וקראי כותיה דשמואל ... להודאה במקצת הטענה", "אלא אמר לך רב ... בעינן קמ"ל" רש"י שם, בעיקר – ד"ה כי יתן, ד"ה מה כסף, וד"ה אבל דבר; תוס' שם ד"ה מה כלים קידושין יא ע"ב, "והרי טענה ... כלים דבר חשוב"; רש"י שם ע"ב ד"ה ותנן, וד"ה הכי; ותוס' שם ד"ה והרי תוס' בכורות נ ע"ב ד"ה כל [לאו דאב: לשם כהנא] הן פתחלות הלכות

האם צריך שהכלי יהיה שווה פרוטה, ומדוע (בנוסף למקורות הנ"ל)

שערי שבועות, השער החמישי "ואם כפר בפחות ... למה שהן"; רמב"ם הל' טוען ונטען ג: הירושלמי שבועות ו: א, "מחלפה שיטתהון דבית הלל ... אף כלים שתי מעין"; רמב"ן שבועות לט ע"ב ד"ה ומה כסף, עד "הסוגיא כהוגן"; ריטב"א שם לט ע"ב, "ובכל זה ... מיכן דכתיבנא" ב"מ נה ע"א המשנה, ובגמ' שם "וכן תני לוי ... לפחות משה פרוטה", "גופא אמר ... לא בעינן פרוטה" (נה ע"ב), [רמב"ם הל' סנהדרין כ: יא]; ריטב"א ב"מ נה ע"ב בד"ה אם הוזקקו, "וכתבו רבותינו ז"ל ... שאינו בעין" ר"ן שבועות יט ע"א באלפס בד"ה בכלים, "אבל רבינו האי ... למה שהם" טור חו"מ סי' פח סעיף ג; סמ"ע חו"מ שם ס"ק ז; ב"ח שם ס"ק ז; ט"ז שם ס"ק ה, "והנה דעת הרמב"ם היא" עד הסוף; ש"ך שם ס"ק ד רשב"א שבועות לט ע"ב, "והרמב"ן ז"ל כתב ... למלאכתו קאמר"; קצות החושן סי' פח ס"ק ד

כלי פחות משו"פ בתחומים נוספים

פדיון הקדש – מעילה כא ע"ב המשנה (הראשונה); רמב"ם הל' מעילה ז:

חליפין – ב"מ מז ע"א "במה קונין ... למימר לקמן", "וזאת לפנים בישראל ... של מקנה קמ"ל" (מז ע"ב)

חליפין מטעם כסף – א. קידושין ג ע"א, "מניינא דרישא ... מקניא נפשא", תוס' שם ד"ה ואשה, עד "קנין אחר הוא"; ספר הישר לר' תם (חידושים), סי' קמב; ב. רמב"ם הל' מכירה כט: ח, ובראב"ד שם; תוס' גיטין לט ע"ב ד"ה משום, עד "בריש קידושין"

מה דקונים ככלי אע"פ שאין בו ש"פ, לשיטה זו –

א. ספר הישר הנ"ל

ב. ר"ן קידושין א ע"א באלפס בד"ה מניינא, "ולפי דעתי ... ולא בחליפין"

ג. רקע לשיטת הרשב"א – I. קידושין נח ע"ב המשנה, "וכן האומר ... מקודשת לשני", ובגמ' שם נט ע"א "וכן האומר ...

יהבינהו ניהלה"; כתובת פב ע"א, "אמר מר בר ... קני מעכשיו", ותוס' שם ד"ה הא דאמר, עד "פסקה המשיכה";

רשב"א קידושין שם ד"ה אע"פ שנתאכלו, עד "בהנאת מלוה"; II. נדרים מח ע"ב, "ההוא גברא ... הדר סודרא למריה"

[ובר"ן שם ד"ה וההוא שעתא]

ד. שו"ת הרשב"א חלק ד סי' רב, "ומה דכתב מר ... דלא קנה", "גם נ"ל שהסברא ... רבותינו הצרפתים ז"ל" [יס'ק']